imprimé sur www.torah-box.com/torah-pdf

סו: חטאת העוף פרק שביעי זבחים

גמ' דשני במאי אילימא דשני במליקה נימא דלא כר' אלעזר בר' שמעון [מ]דאמר שמעתי שמבדילין בחטאת העוף ולא אוקימנא דלא כר' אלעזר בר' שמעון [א] לא דשני בהזאה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא עשאה למעלה כמעשה כולן פסולה ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת דשני במאי אילימא דשני במליקה האמר מר [ג]מליקה [ב] בכל מקום במזבח כשירה אלא לאו דשני בהזאה ומדסיפא בהזאה רישא נמי בהזאה מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא: עולת העוף כו': דשני במאי אילימא דשני במליקה מדקתני [ג] סיפא כולן אין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהן נימא דלא כרבי יהושע דאי כר' יהושע האמר אין מועלין ואלא [ד] במיצוי אימא סיפא עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת ר"א אומר מועלין בה ר' יהושע אומר אין מועלין בה דשני במאי אילימא במיצוי אימר דאמר ר' יהושע דשני במליקה במיצוי מי אמר ואלא [ד] במליקה רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי אין [א]רישא וסיפא במליקה ומציעתא במיצוי: **מתני'** [ה] [ב]וכולן אין [ב]מטמאין בבית הבליעה [ג]ומועלים בהן [ד]חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת ר"א אומר מועלים בה ר' יהושע אומר [ה]אין מועלים בה א"ר אליעזר ומה אם חטאת שאין מועלים בה לשמה כששינה את שמה מועלים בה עולה שמועלים בה לשמה כששינה את שמה אינו דין שימעלו בה א"ל ר' יהושע לא אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשם עולה שכן שינה את שמה לדבר שיש בו מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה לשם חטאת שכן שינה את שמה לדבר שאין בו מעילה

גמ' דשני במאי אילימא דשני במליקה נימא דלא כר' אלעזר בר' שמעון [מ]דאמר שמעתי שמבדילין בחטאת העוף ולא אוקימנא דלא כר' אלעזר בר' שמעון [א] לא דשני בהזאה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא עשאה למעלה כמעשה כולן פסולה ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת דשני במאי אילימא דשני במליקה האמר מר [ג]מליקה [ב] בכל מקום כו' [ד] ומדסיפא דאיירי בשינוי למעלה בהזאה איירי רישא נמי דאיירי בשינוי מעשיה בהזאה מיירי: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** כל חדא וחדא כמה דהוי שינוי לגניבה מיירי רישא דמיירי בשינוי מעשיה איכא למימר דבמליקה נמי איירי סיפא [ב] דמעשה למליקה לא הוי שינוי מיתוקים בהזאה: **דשני במאי.** הני מעשה [ד] חטאת דקתני כמאי שני: **דשני במליקה.** אלא הכדיל: **מדקתני** [א] **סיפא.** כלומר הא דקתני סיפא כולן מועלין בהן וקאי נמי [ב] אעשה כמעשה חטאת לשם חטאת: **נימא דלא כרבי יהושע.** דאיהו אמר [ג] אין מועלין בהן כמתניתין: **אלא במיצוי.** והאי לא פליג ר' יהושע דטעמא דכרב אחא דאמר (קז.) אומר הוא רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת נמשכת משם עולה ועשית חטאת העוף והאי טעמא ליכא למימר אלא כדשני במליקה כדמפרש לה רב אחא שני קמן [שם] משום דעולה גריכה שני סימנין וחטאת כשירה בסימן אחד מליקת [ד] עולת העוף למטה ליתא זה שמולקה לאחור למטה ולשם חטאת בסימן לאחור הסליק יפלתה בה [ה] משם עולה ועשית חטאת והויא חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שאין בה מעילה אבל היכא דמליקה לא שני ומולקה למעלה וכמעשה עולה תו לא נמשכת [ו] בשינוי דמילוי אלא מילה אלא היה כדין חטאת למטה למיהוי **אימר דא"ר יהושע דשני במליקה.** וטעמא כדפרישית: **רישא במליקה.** משום דבעית לאוקומה [ז] דלא כר"א כרבי שמעון כדאיתוקמא סתם [ח] באידך פירקין והך סיפא פלוגתא דרבי יהושע ע"כ במליקה: **מלינעשה במילוי.** דאיתוקמא [ט] כרבי יהושע משום דר"א שמותי הוא: **מתני' וכולן.** אע"פ שנפסלו מליקתן מטהרתן מידי נבלה [י] ו: **ואין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהן.** ואף בחטאת האוכל ונפסלו ואין בהן שעת היתר להכניס לא יצאו מידי מעילה שבהן: **חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת.** דכשירה היא ויש לה שעת היתר להכניס ושוב אין בה מעילה אפילו לזר: **רבי אליעזר אומר מועלין בה.** דהא עולה היא ומי הוציאה ממעילתה, שעת היתר להכניס אין לה: **רבי יהושע אומר אין מועלין.** דכיון דשינה שמה ומעשיה ומקומה לשם חטאת עשית חטאת כדמפרש בגמ' [קז.]: **ומה חטאת העוף שאין מועלין** [יא] **לשמה.** שהרי נאכלת להכניס: **שינה את שמה.** ופסלה [ב] ולא נאה לכלל היתר מועלין בה דהא רבי יהושע גופיה לא פליג עליה [יב]: **לדבר שיש בו מעילה.** לשם עולה: שאחטן

מטעת העוף: **אימר דא"ר יהושע דשני במליקה.** ומיבעי ליה לאיזה דבר בחטאת עשה כמעשה עולה: **אי נימא דשני במליקה.** שהכדיל: **נימא.** הא דקתני פסולה דלא כר"א: ומהדר הש"ס מאי קשיא לך בהאי ודאי פליגי רבנן [יג] עליה ולאו מי אוקמה סתמא דפירקין דלעיל דלא כר"א דקתני [פד:] הכדיל בחטאת פסול: **לא.** כלומר הך אפי' כר"א: **דשני בהזאה.** אלא הזה אלא מילה שהמילוי היא עבודת העולה: **ס"נ מפסכרא.** דכל שינוי דמתני' בהזאה הוא: **דשני במאי.** איהו [ז] עבודה למעלה עשה: **האמר מר.** גבי חטאת העוף בפירקין דלעיל [קנ:] מליקה בכל מקום כו' [ח] ומדסיפא דאיירי בשינוי למעלה בהזאה איירי רישא נמי דאיירי בשינוי מעשיה בהזאה מיירי: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** כל חדא וחדא כמה דהוי שינוי לגניבה מיירי רישא דמיירי בשינוי מעשיה איכא למימר דבמליקה נמי איירי סיפא [ט] דמעשה למליקה לא הוי שינוי מיתוקים בהזאה: **דשני במאי.** הני מעשה [י] חטאת דקתני כמאי שני: **דשני במליקה.** אלא הכדיל: **מדקתני** [יא] **סיפא.** כלומר הא דקתני סיפא כולן מועלין בהן וקאי נמי [ב] אעשה כמעשה חטאת לשם חטאת: **נימא דלא כרבי יהושע.** דאיהו אמר [ג] אין מועלין בהן כמתניתין: **אלא במיצוי.** והאי לא פליג ר' יהושע דטעמא דכרב אחא דאמר (קז.) אומר הוא רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת נמשכת משם עולה ועשית חטאת העוף והאי טעמא ליכא למימר אלא כדשני במליקה כדמפרש לה רב אחא שני קמן [שם] משום דעולה גריכה שני סימנין וחטאת כשירה בסימן אחד מליקת [ד] עולת העוף למטה ליתא זה שמולקה לאחור למטה ולשם חטאת בסימן לאחור הסליק יפלתה בה [ה] משם עולה ועשית חטאת והויא חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שאין בה מעילה אבל היכא דמליקה לא שני ומולקה למעלה וכמעשה עולה תו לא נמשכת [ו] בשינוי דמילוי אלא מילה אלא היה כדין חטאת למטה למיהוי **אימר דא"ר יהושע דשני במליקה.** וטעמא כדפרישית: **רישא במליקה.** משום דבעית לאוקומה [ז] דלא כר"א כרבי שמעון כדאיתוקמא סתם [ח] באידך פירקין והך סיפא פלוגתא דרבי יהושע ע"כ במליקה: **מלינעשה במילוי.** דאיתוקמא [ט] כרבי יהושע משום דר"א שמותי הוא: **מתני' וכולן.** אע"פ שנפסלו מליקתן מטהרתן מידי נבלה [י] ו: **ואין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהן.** ואף בחטאת האוכל ונפסלו ואין בהן שעת היתר להכניס לא יצאו מידי מעילה שבהן: **חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת.** דכשירה היא ויש לה שעת היתר להכניס ושוב אין בה מעילה אפילו לזר: **רבי אליעזר אומר מועלין בה.** דהא עולה היא ומי הוציאה ממעילתה, שעת היתר להכניס אין לה: **רבי יהושע אומר אין מועלין.** דכיון דשינה שמה ומעשיה ומקומה לשם חטאת עשית חטאת כדמפרש בגמ' [קז.]: **ומה חטאת העוף שאין מועלין** [יא] **לשמה.** שהרי נאכלת להכניס: **שינה את שמה.** ופסלה [ב] ולא נאה לכלל היתר מועלין בה דהא רבי יהושע גופיה לא פליג עליה [יב]: **לדבר שיש בו מעילה.** לשם עולה: שאחטן

מטעת העוף: **אימר דא"ר יהושע דשני במליקה.** ומיבעי ליה לאיזה דבר בחטאת עשה כמעשה עולה: **אי נימא דשני במליקה.** שהכדיל: **נימא.** הא דקתני פסולה דלא כר"א: ומהדר הש"ס מאי קשיא לך בהאי ודאי פליגי רבנן [יג] עליה ולאו מי אוקמה סתמא דפירקין דלעיל דלא כר"א דקתני [פד:] הכדיל בחטאת פסול: **לא.** כלומר הך אפי' כר"א: **דשני בהזאה.** אלא הזה אלא מילה שהמילוי היא עבודת העולה: **ס"נ מפסכרא.** דכל שינוי דמתני' בהזאה הוא: **דשני במאי.** איהו [ז] עבודה למעלה עשה: **האמר מר.** גבי חטאת העוף בפירקין דלעיל [קנ:] מליקה בכל מקום כו' [ח] ומדסיפא דאיירי בשינוי למעלה בהזאה איירי רישא נמי דאיירי בשינוי מעשיה בהזאה מיירי: **הא כדאיתא והא כדאיתא.** כל חדא וחדא כמה דהוי שינוי לגניבה מיירי רישא דמיירי בשינוי מעשיה איכא למימר דבמליקה נמי איירי סיפא [ט] דמעשה למליקה לא הוי שינוי מיתוקים בהזאה: **דשני במאי.** הני מעשה [י] חטאת דקתני כמאי שני: **דשני במליקה.** אלא הכדיל: **מדקתני** [יא] **סיפא.** כלומר הא דקתני סיפא כולן מועלין בהן וקאי נמי [ב] אעשה כמעשה חטאת לשם חטאת: **נימא דלא כרבי יהושע.** דאיהו אמר [ג] אין מועלין בהן כמתניתין: **אלא במיצוי.** והאי לא פליג ר' יהושע דטעמא דכרב אחא דאמר (קז.) אומר הוא רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת נמשכת משם עולה ועשית חטאת העוף והאי טעמא ליכא למימר אלא כדשני במליקה כדמפרש לה רב אחא שני קמן [שם] משום דעולה גריכה שני סימנין וחטאת כשירה בסימן אחד מליקת [ד] עולת העוף למטה ליתא זה שמולקה לאחור למטה ולשם חטאת בסימן לאחור הסליק יפלתה בה [ה] משם עולה ועשית חטאת והויא חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת שאין בה מעילה אבל היכא דמליקה לא שני ומולקה למעלה וכמעשה עולה תו לא נמשכת [ו] בשינוי דמילוי אלא מילה אלא היה כדין חטאת למטה למיהוי **אימר דא"ר יהושע דשני במליקה.** וטעמא כדפרישית: **רישא במליקה.** משום דבעית לאוקומה [ז] דלא כר"א כרבי שמעון כדאיתוקמא סתם [ח] באידך פירקין והך סיפא פלוגתא דרבי יהושע ע"כ במליקה: **מלינעשה במילוי.** דאיתוקמא [ט] כרבי יהושע משום דר"א שמותי הוא: **מתני' וכולן.** אע"פ שנפסלו מליקתן מטהרתן מידי נבלה [י] ו: **ואין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהן.** ואף בחטאת האוכל ונפסלו ואין בהן שעת היתר להכניס לא יצאו מידי מעילה שבהן: **חוץ מחטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת.** דכשירה היא ויש לה שעת היתר להכניס ושוב אין בה מעילה אפילו לזר: **רבי אליעזר אומר מועלין בה.** דהא עולה היא ומי הוציאה ממעילתה, שעת היתר להכניס אין לה: **רבי יהושע אומר אין מועלין.** דכיון דשינה שמה ומעשיה ומקומה לשם חטאת עשית חטאת כדמפרש בגמ' [קז.]: **ומה חטאת העוף שאין מועלין** [יא] **לשמה.** שהרי נאכלת להכניס: **שינה את שמה.** ופסלה [ב] ולא נאה לכלל היתר מועלין בה דהא רבי יהושע גופיה לא פליג עליה [יב]: **לדבר שיש בו מעילה.** לשם עולה: שאחטן

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ז מהלכות פסולי המוקדשין הלי' ז ז:
ו ב מיי' שם הלכה ח והלי' ט: ז ג ד ה מיי' פ"ג מהלכי מעילה הלכה ז:

מוסף רש"י

שמעתי שמבדילין. שאם הכדיל לא פסל (לעיל כה:): וכולן. אע"ג שפיטה כהן לא תשיבי כעגלה אלא דינן כמליקה ואינן מטמאין בגדים אבית הבליעה, ומועלין בהן, דלא יצאו מקודשן: חוץ מחטאת העוף. שעשאה למטה מתוך הקרקע כמעשה חטאת העוף לשם חטאת, דהיינו כמלאותה, דאלמלא הוי למטה מתוך הקרקע, דאין מועלין בה, שהרי יש לה עכשיו שעת היתר להכניס, ואע"ג דהוי למעלה, דהיינו כמלאותה לא הוי מלין מועלין בה, משום דעולה כליל ואע"פ שנעשית כמלאותה אין בה היתר להכניס הילכך מועלין בה (תוספתא ג):

שיטה מקובצת

דשני במליקה. (פירוש) דהא מיהא לקמן דעבמא דר' יהושע משום דסיבה גם בחטאת שעשאה למטה ואם נחטאת לשיות כחטאת, אבל היכא דליכא שינוי מקום אלא שינוי מעשה תהיה ר' יהושע, ותיקן הכר מקולי דסמיך לפיסא דמתני' דקתני שעשה למטה כמעשה עולה פסולה ואמאי קאי וסלקו (תוד' פורש"ם): **ואלא** בשינוי. אין לפרש דשני במקום המילוי שעשאה למטה, דהא מדקתני סיפא שעשאה למטה דהיינו דשני במקום, מכלל דרישא בשינוי מעשה כלא שינוי מקום מיירי. ועוד אין לפרש דשני במילוי דאי עשה הזאה ואח"כ מילוי אמאי מיפסלא עולה בכך כיון שעשה אח"כ מילוי מדם הנפש ואי משום דדרשינן נסוף פירקין דלעיל (דף פה.) דמו כל דמו וכיון דעבד ליה הזאה ליכא כל דמו במילוי לא מסתבר שאם נפסל בכך מעט מהדם שהפסל בכך וה"נ מ"ש וכי תימא דלא הכולן מוקי במילוי אלא הכולן מועלין בהן דקאי אפי' לעולת העוף דלמטה כמעשה חטאת לשם חטאת אבל הך רישא מיירי דשני במליקה א"כ בלאו הכי דיוקי דקדייק ואזיל הוה מלי לאקשויי רישא [ב] וסיפא במליקה ומציעתא במילוי דבכה לחטאת העוף אוקימנא רישא דשני במליקה וסיפא בהזאה והך בכה דעולה מיתוקמא דשני במליקה כדפרישית ונראה לפרש דבכה דעולה דשני במילוי וגרעא [מנספך מעט] משום דמיד כשהזה והגיע דם למזבח נתכפרו בעלים מדשמואל דלעיל פ"ב (דף כו:) והרי נתכפרו בפסול ולא מהני מה שמתמלא אח"כ כיון דכבר נתכפרו ומיהו תימה הוא לומר דנתכפרו כשעשה עבודה אלא כדינה דלא דמי לנתנו על הכבש [ב] ועל היסוד שהעבודה כמלותה אלא שהיינה מקומו ונראה [ג] כפי' הקונטרס' דכמעשה חטאת היינו שלא עשה מילוי אלא הזאה למ"ד [ד] מילוי [בחטאת] לא מעכב ופסולה משום דלא עשה מילוי בעולה זו דליכא [א] לפרושי דשני במילוי שעשה המילוי למטה דהא קאי ארישא ועוד דהיינו סיפא (עשאה למטה) דקתני עשאה למטה כמעשה כולן וה"פ [הקונטרס] לעיל גבי חטאת כמעשה עולה ומפרש דשני בהזאה היינו שלא הזה אלא מילה גרידא ומיהו עדיין מה לי להש"ס לדקדק על בכה זו אלא במילוי דמשמע שאין יכול להקשות בענין אחר רישא וסיפא במליקה ומציעתא במילוי בלאו הכי יכול להקשות דבכה לחטאת אוקימנא רישא במליקה וסיפא בהזאה ופלוגתא דר"א ור' יהושע במליקה ונראה שאין הש"ס מתמיה על סיפא דבכה דחטאת במאי דמיירי דשני בהזאה כיון דלא משכחת בה פסול בשינוי דמליקה דמליקה בכל מקום כמזבח כשירה [ד] וא"ת מי לא אלא שני אלא בהזאה אמאי כו'. דבעולה שינה במילוי לא שייך היתר מליקה להפקיע מידי מעילה, ועי"ש ונלע"ק: אלא [ה] ל"ל היתר [ו] ר"ה בכתי' אבל תיבות חוץ מחטאת נראה מיותר דהא קאחיל ומתרם רישא דמועלין:

מסורת הש"ס

א) [לעיל כה:] (ב) [מעילה.]. ג) לקמן. ד) מעילה ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שינה את שמה יכי לא פליג עליה (דלמבר) בשינוי שמה לשם עולה שיש בו מעילה כל"ל הכ"ל:

שינוי נוסחאות

א) שמעון ה"נ דלא כראב"ש. לא הב"ע דשני כו' (ישרש): ב) כב"ע ודיי מלקה וכסמכי תיקון מליקה. (ישרש): ג) ל"ל אלא הא דקתני (כרבב): ד) ל"ל אלא (כרבב): ה) מתניתא ובולן על שלת העוף. שיין למשנה הקדומת שמ: ו) ל"ל מתני' ותיכת הבגן נמחק. (ישרש): ז) איזו עבודה עשה למעלה (כתהרי. ביאור): ח) כלן הס"ד ומה"ד ומדסיפא (ציקה): ט) סיפא דלמעלה במליקה לא הוי שינוי (ישרש): י) במעשה בדי דקתני במתניתין (כתהרי): יא) ל"ל דקתני (כרבב. ישרש) ומי לעיל לות ב: יב) נמי אצעלה שעשאה למטה כמעשה (ישרש): יג) אמר בהא אין (כתהרי): יד) ובליקת עולת העוף אינה אלא למעלה והה כדי (עפי' כתהרי ישרש): טו) תיבת בה ליתא בכ"ס: טז) ממשכא (ישרש): יז) לאוקמא לעיל (ישרש): יח) סחמא דאיירך פירקין (ישרש): יט) דתיתוקם (כתהרי): כ) בגדולה ואין הד"ל (ציקה): כא) מרעלין כה לשמה (ישרש): כב) ל"ל נפסלה (ישרש) ונעי"ז (כתהרי): כג) ל"ל שמלק (ישרש): כד) ל"ל שנהוה (ישרש): כה) דטעמא (ישרש): כו) חטאת לשם עולה וכמעשה חטאת לשם חטאת היכי (ישרש ובליקה). ונל"ק לגמרינן: כז) נ"מ רישא ומציעתא במליקה. וסיפא במיצוי (ריטבא). ועי' עולת שלמה מה שפי' כזה. ונעוי"ק כתב דעיקר זה הוא עיקר. ע"ש: כח) הכבש שלא כנגד היסוד ל"ל. ותיכת רעל נמחק (ישרש): כט) ונראה לפרש דמעשה חטאת ל"ל. ותיכת כפי' הקונטרס נמחק (ישרש): ל) ל"ל כמ"ד (ישרש): לא) מתניתא דליבא עד ומיהו מוקף כ"ש. ונרשם תוספת: לב) גיל' ח"ג ואי"ת אליבא דראב"ש דלא שני אלא בהזאה אמאי כו'. דבעולה שינה במילוי לא שייך היתר מליקה להפקיע מידי מעילה. ועי"ש ונל"ק: לג) ל"ל היתר (ציקה): לד) ר"ה בכתי' אבל תיבות חוץ מחטאת נראה מיותר דהא קאחיל ומתרם רישא דמועלין:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com